

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt over het optreden van ambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden op 17 november 2006. In het bijzonder klaagt hij erover dat:

hij is aangehouden voor rijden zonder geldig rijbewijs, terwijl hij er direct op heeft gewezen dat collega's van een ander politiebureau enige tijd daarvoor al hadden uitgezocht dat zijn (Belgische) rijbewijs wél geldig was en dat men contact met het desbetreffende politiebureau kon opnemen;

de politieambtenaren hem ongeveer 40 minuten in zijn auto hebben laten wachten, voordat hij werd aangehouden.

Verzoeker klaagt er tevens over dat de korpsbeheerder zijn verzoek om schadevergoeding heeft afgewezen.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker is op zeker moment naar België verhuisd, waar hij zijn Nederlandse rijbewijs heeft ingewisseld voor een Belgisch rijbewijs. Sedert 2003 woont hij weer in Nederland. Hij heeft nog steeds zijn Belgische rijbewijs, dat is afgegeven op 1 december 1989.

Op 17 november 2006 hebben politieambtenaren van het regiokorps Haaglanden (hierna ook: de politie) hem staande gehouden voor onder meer “klevens” en mobiel bellen tijdens het rijden. Verzoeker is toen uiteindelijk aangehouden wegens rijden zonder geldig rijbewijs.

Blijkens de mutaties uit dag- en nachtrapporten van de politie zagen de politieambtenaren hem rijden over de X-laan. Verzoeker is overgebracht naar het politiebureau aan de Y-straat.

2. Verzoeker diende op 20 november 2006 een klacht in tegen gemeld politieoptreden, die op 9 maart 2007 ongegrond is verklaard.

3.1. Op de dagvaarding van verzoeker staat als plaats van het gepleegde feit de Y-straat vermeld.

3.2. Op 12 juni 2007 sprak de kantonrechter verzoeker vrij van het hem te laste gelegde rijden zonder geldig rijbewijs.

4. Op 13 augustus 2007 diende verzoeker een schadeclaim in bij de korpsbeheerder. De claim is op 25 oktober 2007 afgewezen.

A. Ten aanzien van het regionale politiekorps

I. Ten aanzien van de aanhouding

Bevindingen

1.1. Uit verzoekers brieven aan zowel de politie als aan de Nationale ombudsman, alsmede uit wat hij mondeling in zowel de klachtprocedure bij de politie als in diverse (telefoon)gesprekken met onderzoekers van het Bureau Nationale ombudsman meedeelde, komt het volgende - voor zover hier van belang - naar voren.

1.2. Verzoeker is van mening dat zijn (Belgische) rijbewijs nog steeds geldig is; het is niet nodig om dat in te wisselen voor een Nederlands rijbewijs. Belgische rijbewijzen hebben namelijk geen vervaldatum en kunnen dus niet verlopen. Weliswaar heeft hij in maart 2006 een brief van het CBR ontvangen om zijn rijbewijs bij de gemeente te vervangen, maar volgens verzoeker hoeft dat niet. Verzoeker beroept zich voor dit standpunt op een uitspraak van het Hof van Justitie te Luxemburg (zie Achtergrond, onder 3.) en wijst tevens op de hiervoor vermelde vrijspraak van de kantonrechter.

1.3. Verzoeker stelt verder dat hij in februari 2005 is staande gehouden, waarna de politie hem zei dat hij een ongeldig rijbewijs had. Hij moest toen zijn auto aan de kant zetten en mocht niet meer rijden; hij hoefde niet mee naar het politiebureau. Verzoeker heeft in eerste instantie gemeld dat hij die boete gewoon betaald had, omdat hij te laat was met reageren. Later heeft hij de Nationale ombudsman een uitdraai uit het registratiesysteem van het Haagse parket gestuurd. Daaruit blijkt dat een bekeuring wegens het rijden zonder geldig rijbewijs op 15 januari 2005 is geseponeerd, waarbij sepotcode 03 (niet-ontvankelijk) is gebruikt. In november 2005 werd hij staande gehouden door politieambtenaren van het bureau Z-laan, waarna tevens een verdenking rees van het rijden zonder geldig rijbewijs. Ook toen werd hij niet meegenomen naar het politiebureau. Een uur later belde hij met het landelijke telefoonnummer van de politie en zou hij zijn doorverbonden met de juridische politiedienst, die te kennen gaf dat verzoeker gewoon mocht rijden; in 2004 was een besluit aangenomen via het Hof in Straatsburg (lees: Luxemburg) dat alle afgegeven documenten gelden in alle EG-staten. Hierop ging verzoeker weer naar het politiebureau aan de Z-laan, waar hij dezelfde agent aantrof die hem de boete had gegeven. Deze excuseerde zich en zei dat niet iedere agent op de hoogte werd gehouden van besluiten. De agent verscheurde de boete.

Toen verzoeker op 17 november 2006 werd staande gehouden voor andere verkeersovertredingen, verzocht hij de politie na zijn aanhouding in verband met zijn rijbewijs om contact op te nemen met meergemeld politiebureau, waar men - volgens verzoeker - in eerste instantie ook geen weet had van EG-rechten met betrekking tot afgegeven documenten. Aan dit verzoek werd echter geen gehoor gegeven en verzoeker werd meegenomen naar het politiebureau aan de Y-straat, alwaar evenmin gevolg werd

gegeven aan zijn verzoek.

Volgens verzoeker is hij dus ten onrechte aangehouden en in de cel gestopt. Hij vindt het onaanvaardbaar dat niet alle politieambtenaren op de hoogte zijn van relevante EG-regels. Tevens begrijpt hij niet waarom het - in tegenstelling tot de andere keren dat hij geverbaliseerd werd in verband met de (on)geldigheid van zijn rijbewijs - nodig was om hem mee te nemen naar het politiebureau en hem aldaar in te sluiten.

2. De betrokken politieambtenaren hebben tegenover de klachtbehandelaar van de politie beiden een verklaring afgelegd. In het gesprekverslag van die verklaringen staat, voor zover hier van belang, het volgende. Nadat verzoeker was staande gehouden, bleek zijn rijbewijs in 1989 te zijn afgegeven in België. Op het rijbewijs stonden enige aantekeningen die de politie niet kon thuisbrengen. Aan verzoeker is meegedeeld dat een en ander met betrekking tot de geldigheid van zijn rijbewijs moest worden uitgezocht. Via de portofoon kreeg de politie contact met het politiebureau, maar daar wist men het niet. Daarna is contact opgenomen met de afdeling rijbewijzen van de RDW, die aangaf dat zo'n buitenlands rijbewijs hier in Nederland mocht worden gebruikt tot tien jaar na datum van afgifte. Toen de politieambtenaren hierover wilden praten met verzoeker, stelde hij dat collega's van de Z-laan dat al voor hem hadden uitgezocht. De zaak dreigde vervolgens uit de hand te lopen, waarna hij werd aangehouden. Na insluiting van verzoeker, hebben de politieambtenaren verder onderzoek gedaan. Er is wederom contact opgenomen met de RDW, waar men bij het standpunt bleef dat verzoekers rijbewijs niet meer geldig was. Ook werd intranet geraadpleegd, waar de politieambtenaren een artikel over het rijden in Nederland met een buitenlands rijbewijs vonden, dat overeenstemde met wat de RDW al had gezegd. In het bedrijfsprocessensysteem kon men niets vinden over het voorval waaraan verzoeker had gerefereerd.

3. De korpsbeheerder vindt de klacht niet gegrond en verwijst naar het eerdere oordeel van zijn ambtsvoorganger van 9 maart 2007, die voor de motivering van zijn oordeel verwees naar het advies van de klachtenadviescommissie. De commissie vond de aanhouding rechtmatig, nu er sprake was van het vermoeden van een strafbaar feit, namelijk het besturen van een motorvoertuig zonder geldig rijbewijs en dit feit op heterdaad was ontdekt. De commissie merkte tevens op dat "onderzoek" in artikel 61 van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, onder 4.) meer omvat dan alleen het verhoor van verdachten. Gedacht kan worden aan onder andere het natrekken van gegevens. De commissie overwoog voorts:

"Tijdens de staandehouding hebben (de politieambtenaren) vastgesteld dat klager zich schuldig maakte aan een strafbaar feit met betrekking tot het gebruik van zijn buitenlandse rijbewijs. Vanwege de andersluidende mening van klager hebben (de politieambtenaren) besloten tot een nader onderzoek aan het bureau. Daartoe hebben zij klager aangehouden. De commissie acht dit nadere onderzoek uit oogpunt van zorgvuldigheid met betrekking tot het strafbare feit gewenst en is tevens van mening dat de aanhouding

overeenkomt met betrekking tot de eisen van gematigdheid en evenredigheid. De duur van het onderzoek was naar de mening van de commissie redelijk en ruim binnen de wettelijk toegestane termijn. Gezien het vorenstaande is de commissie van mening dat door de politieambtenaren op een juiste wijze is gehandeld."

4. Bij de opening van het onderzoek naar de klacht stelde de Nationale ombudsman de volgende vragen aan de korpsbeheerder:

Is het feit dat iemand een boete heeft gekregen te traceren in politieregisters? Zo ja, welk register?

Verzoeker stelt dat politieambtenaren van het bureau Z-laan een boete ongedaan hebben gemaakt. Zou een dergelijke gebeurtenis terug te vinden moeten zijn in politieregisters? Zo ja, waar?

Gesteld dat wél zou zijn gebleken van een eerder ongedaan maken van een boete, wat zou dit naar uw mening hebben moeten betekenen voor de handelwijze van de politieambtenaren in kwestie?

De korpsbeheerder beantwoordde deze vragen in zijn reactie op de klacht en verwees in verband daarmee naar bijgevoegde brieven van de chefs van de politiebureaus Loosduinen en Financiën, alsmede naar een onderzoeksrapport van het Bureau Bestuurlijke Politiezorg en Milieu, waaronder de afdeling Bonnen en transacties valt.

Uit een en ander komt het volgende naar voren.

Of de politie een proces-verbaal heeft uitgeschreven, dan wel een kennisgeving van bekeuring of een aankondiging van een beschikking, is te traceren in het politieregister TOBIAS (Totaal bonnen informatie en afhandelingsstelsel). De afdeling Bonnen en Transacties verzorgt voor het hele regiokorps de administratieve afhandeling van alle bonnen, die door de executieve collega's worden aangeleverd. Gemelde afdeling voert de aangeleverde bonnen in in TOBIAS, waarna een en ander wordt doorgezonden naar het Centraal Justitieel Incassobureau te Leeuwarden. Het systeem is niet te bevragen door een willekeurige politieambtenaar. Middels het contact leggen met de afdeling Bonnen en Transacties zou het mogelijk moeten zijn om na te gaan of aan verzoeker destijds een beschikking was uitgereikt. Vaak is dergelijke informatie niet direct voorhanden en is het ten tijde van een bekeuringssituatie niet mogelijk over die informatie te beschikken. TOBIAS is bovendien maar tot een jaar terug te bevragen. Wanneer een proces-verbaal nummer bekend is, kan in het archief worden gezocht, maar wanneer de zaak is doorgestuurd naar het Openbaar Ministerie, zijn de bescheiden niet meer in het archief.

Een ongedaan gemaakt proces-verbaal zou slechts terug te vinden zijn in TOBIAS, wanneer de verbalisant het proces-verbaal ter registratie had ingestuurd. Wanneer hij echter nog in het bezit was van dit proces-verbaal en hij het heeft "doorgescheurd", dan is

een en ander niet in TOBIAS terug te vinden.

Het is verder niet waarschijnlijk dat het eerst uitschrijven en later weer intrekken van een proces-verbaal wordt vastgelegd in het bedrijfsprocessensysteem GeneSys van de politie Haaglanden.

Beoordeling

5. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Dit brengt mee dat de aanwending van strafvorderlijke bevoegdheden - bijvoorbeeld aanhouding - in overeenstemming moet zijn met de eisen van gematigdheid en evenredigheid. Daarbij dient de politie er steeds alert op te zijn dat de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van een burger door de toepassing van strafvorderlijke bevoegdheden zo gering mogelijk is.

6. De eerste vraag die moet worden beantwoord is of er wel een redelijke verdenking van een strafbaar feit was. In dit kader is het volgende van belang.

De kantonrechter heeft verzoeker vrijgesproken. Op grond van artikel 9:27 van de Algemene wet bestuursrecht moet de Nationale ombudsman in beginsel rekening houden met dit oordeel (zie Achtergrond, onder 1.). Uit het afschrift aantekening mondeling vonnis is niet af te leiden waaróm de kantonrechter verzoeker heeft vrijgesproken. De reden kan zijn dat verzoeker volgens de Kantonrechter wél een geldig rijbewijs had. De reden kan echter evenzeer zijn gelegen in de omstandigheid dat het feit niet, zoals in de tenlastelegging staat, is gepleegd op de Y-straat, maar op de X-laan. Nu een en ander niet meer is te traceren, voelt de Nationale ombudsman zich vrij om een oordeel over de verdenking te geven.

7. Verzoeker was en is ervan overtuigd dat zijn toen bijna 17 jaar geleden afgegeven Belgische rijbewijs (nog steeds) geldig was. Hij doet daartoe een beroep op rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap (HvJEG), en heeft bovendien tegenover de verbaliserende ambtenaren verklaard dat een collega van hen in 2005 een bekeuring voor rijden zonder geldig rijbewijs had verscheurd. Dit laatste, omdat de juridische dienst van de politie zou hebben gemeld dat verzoekers Belgische rijbewijs wél geldig was.

8. Het arrest waar verzoeker kennelijk op doelt ziet op de tekst van het wetsartikel in kwestie (artikel 108, eerste lid, sub h van de Wegenverkeerswet, zie Achtergrond, onder 2.) vóórdat dit was gewijzigd. Het HvJEG heeft zich in dat arrest slechts uitgesproken tegen de daarin neergelegde registratieplicht van buitenlandse (EG) rijbewijzen, die in het gewijzigde artikel dan ook is geschrapt. Uit de uitspraak is - anders dan verzoeker kennelijk veronderstelt - niet te destilleren dat buitenlandse rijbewijzen die naar

Nederlandse maatstaven zijn verlopen, hier te lande tóch geldig zouden zijn.

Uit de tekst van artikel 108, lid 1 onder h WVV volgt dat het niet is toegestaan om in Nederland te rijden met een rijbewijs dat ouder is dan tien jaar. Immers, volgens de tekst van de wet moet er voor het begin van die periode worden gekeken naar de *datum van afgifte van het rijbewijs* (in de desbetreffende EG-lidstaat) en dus *niet* naar de datum van vestiging in Nederland. Dit strookt ook met het streven van de wetgever om houders van buitenlandse rijbewijzen niet in een gunstiger positie te brengen dan houders van Nederlandse rijbewijzen (zie Memorie van Toelichting bij artikel 108, lid 1 sub h, Achtergrond, onder 2.).

9. Hieruit volgt dat er in ieder geval een redelijke verdenking van een strafbaar feit was.

Zelfs als er informatie beschikbaar zou zijn geweest over het terugdraaien van een eerdere bekeuring, dan zou dat er niet aan hebben afgedaan dat de politieambtenaren in kwestie een redelijke verdenking konden koesteren, zeker nadat zij informatie bij een deskundige instantie (namelijk de afdeling rijbewijzen van de RDW) hadden ingewonnen. Overigens is voldoende aannemelijk geworden dat het voor de politieambtenaren niet mogelijk is geweest om het gestelde verscheuren van een eerdere bekeuring te traceren.

De politieambtenaren hadden dus de wettelijke bevoegdheid om verzoeker aan te houden.

10. De volgende vraag is of het gebruik van die bevoegdheid ook behoorlijk was, welke vraag moet worden beoordeeld aan de hand van het hiervoor onder 5. vermelde evenredigheidsvereiste.

Met de korpsbeheerder en de klachtencommissie is de Nationale ombudsman van mening dat onder "onderzoek" in de zin van artikel 61 van het Wetboek van Strafvordering niet alleen het verhoor van de verdachte moet worden verstaan, maar ook andere onderzoekshandelingen. Desalniettemin is de Nationale ombudsman van oordeel dat er in dit geval onvoldoende aanleiding was om verzoeker aan te houden voor nader onderzoek. Immers, er was nog nader *juridisch* onderzoek nodig naar de vraag of verzoekers rijbewijs nu wel of niet geldig was. Met andere woorden, de politieambtenaren wilden (nog) meer zekerheid hebben over de vraag of zij verzoeker wel konden verbaliseren voor het rijden zonder geldig rijbewijs. Daarvoor was het meenemen van verzoeker naar het politiebureau helemaal niet nodig. Op het moment van aanhouding waren de voor (eventuele) verbalisering benodigde gegevens bekend. Gesteld noch gebleken is dat de politie nog informatie van verzoeker nodig had. Niet valt in te zien waarom men verzoeker heeft meegenomen naar het politiebureau in plaats van hem (zonder auto) de gelegenheid te geven vanaf de plaats van staandehouding te laten vertrekken. Zelfs al heeft men verzoeker ruim een uur na aankomst op het politiebureau (zie hierna, onder II.3.) alweer heengezonden, dat doet er niet aan af dat verzoeker helemaal niet had hoeven worden aangehouden. Door verzoeker onder deze omstandigheden aan te houden hebben de

politieambtenaren gehandeld in strijd met het evenredigheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van de duur van het onderzoek op de plaats van staandehouding

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er verder over dat hij bijna drie kwartier heeft moeten wachten in de auto voordat hij uiteindelijk is aangehouden. Voor de klachtencommissie verklaarde hij dat hij op de tijd had gelet in verband met een sollicitatiegesprek op de dag van de aanhouding. Hij wijst in dit verband verder op de tijden die in de mutatie uit het dag- en nachtrapport van de politie van 17 november 2006 zijn genoemd, alsmede op in het overzicht logging, zoals dat in GeneSys is opgenomen.

2. De betrokken politieambtenaren hebben in het politieklachtonderzoek verklaard dat het onderzoekje naar de geldigheid van het rijbewijs ongeveer tien minuten heeft geduurd, en zeker niet de 40 minuten die verzoeker stelt.

3. In de desbetreffende mutatie staat als tijdstip van het rijden zonder rijbewijs 10:27 uur vermeld. Verder staat in de mutatie dat verzoeker om 11.20 uur is aangehouden; dat hij om 11:31 op het politiebureau aankwam en om 12:48 uur is heengezonden. In het loggingoverzicht staan dezelfde tijdstippen vermeld.

4. De korpsbeheerder heeft zich niet expliciet uitgelaten over dit klachtonderdeel.

Beoordeling

5. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Dit vereiste impliceert dat een bestuursorgaan een burger niet alleen in zijn hoedanigheid van rechten en plichten, maar ook als persoon ziet, zodat de feitelijke afhankelijkheid van de burger niet nog eens wordt versterkt door een disproportioneel gevoel van onmacht.

6. De in de mutatie en het logboek vastgelegde tijdstippen komen overeen met de stelling van verzoeker over de wachttijd in zijn auto. Waarschijnlijk is er wel enige tijd gemoed geweest met discussie ten tijde van de staandehouding en de aanhouding, maar het is voldoende aannemelijk dat het onderzoekje naar de (on)geldigheid van verzoekers rijbewijs behoorlijk wat langer heeft geduurd dan de door de politieambtenaren geschatte tijd van slechts tien minuten. Op zichzelf is het te prijzen dat de politieambtenaren meer duidelijkheid wilden hebben over de vraag of verzoeker nu wél of niet een geldig rijbewijs had. Immers, indien verzoeker een geldig rijbewijs bleek te hebben, konden de politieambtenaren hem laten gaan met zijn auto, terwijl dit uiteraard niet mogelijk was als

het rijbewijs niet geldig bleek te zijn. Zo bezien, was het dus op zichzelf niet onjuist dat de politieambtenaren ter plaatse eerst meer duidelijkheid wilden hebben alvorens te kunnen beslissen hoe verder te handelen. Kennelijk hebben zij de tijd voor het raadplegen van collega's en de RDW als veel korter ervaren dan de werkelijk verstreken tijd. Het is niet waarschijnlijk dat zij een en ander opzettelijk langer hebben laten duren dan nodig. Dat neemt niet weg dat verwacht had mogen worden dat zij meer oog hadden gehad voor het feit dat verzoeker al die tijd in zijn auto moest wachten en dat enige uitleg van hen over het zoekproces en de reden waarom het enige tijd duurde voor de hand had gelegen. Vanuit dat oogpunt bezien hebben de politieambtenaren gehandeld in strijd met het vereiste van een correcte bejegening.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

B. Ten aanzien van de korpsbeheerder

Bevindingen

1. Verzoeker stelde in zijn klachtbrief de politie aansprakelijk voor alle geleden schade, voortvloeiend uit zijn onterechte aanhouding. Door die aanhouding had hij een sollicitatiegesprek dat om 12.00 uur zou plaatsvinden gemist; de baan was daarom aan iemand anders gegeven. Nadat verzoeker was vrijgesproken door de kantonrechter diende hij een schadeclaim in ter zake van het mislopen van een baan. Ondanks herhaalde verzoeken mocht hij niet bellen met zijn toekomstige werkgever. Verzoeker eiste onder meer een vergoeding voor inkomstenderving en voor reiskosten.

Een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman stelde hem telefonisch de vraag waarom hij in de gestelde 40 minuten dat hij had moeten wachten niet had gebeld naar het bedrijf waar hij had gesolliciteerd. Verzoeker antwoordde dat hij nog niet wist dat de politie hem zou meenemen, terwijl hij toen ook nog voldoende tijd had om naar dat bedrijf toe te gaan. Direct na zijn aanhouding had hij gevraagd te mogen bellen.

2. De claim is afgewezen door de verzekeraar van de politie. Verwezen werd naar de uitkomst van het onderzoek door de klachtencommissie (aanhouding niet onterecht en dus niet onrechtmatig). In de brief staat tevens:

"Voor de goede orde willen wij u erop wijzen dat uit het enkele feit dat er van rechtsvervolging (bekeuring) werd afgezien, geen ondubbelzinnige onschuld kan worden afgeleid. Op basis van de uitspraak van de Hoge Raad d.d. 29 april 1994 (Staat/Staine) (zie Achtergrond, onder 5.; N.o.) menen wij te moeten vaststellen dat de Hoge Raad voor een veel restrictievere benadering heeft gekozen. Hierin heeft zij zich op het standpunt gesteld, dat het handelen van de politie rechtmatig is geweest, omdat dit handelen werd gerechtvaardigd door het bestaan van een verdenking. Dat wil zeggen dat uit feiten en omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld voortvloeit."

3. De korpsbeheerder verwees in zijn reactie op de klacht naar een brief van de chef van het bureau financiën van de politie, waarin staat dat de verzekeraar met de verwijzing naar genoemd arrest heeft aangegeven dat de toepassing van het dwangmiddel in beginsel rechtmatig is, omdat zij wordt gerechtvaardigd door het bestaan van een verdenking. Nu niet is gebleken dat er destijds sprake was van een onterechte verdenking, was dit klachtonderdeel niet gegrond.

4. De betrokken ambtenaren hebben beiden tegenover de klachtbehandelaar van de politie verklaard dat verzoeker het tijdens de aanhouding niet over een sollicitatie heeft gehad en zeker niet heeft gevraagd of hij mocht bellen. Eén van hen merkte nog op dat verzoeker tussen de staandehouding en de aanhouding alle tijd had gehad om te bellen.

Beoordeling

5. Wanneer een klacht over een besluit van een bestuursorgaan tot afwijzing van een verzoek om schadevergoeding niet kan worden onderworpen aan het oordeel van de bestuursrechter, is de Nationale ombudsman bevoegd die klacht te onderzoeken en te beoordelen, maar stelt hij zich terughoudend op. In zo'n geval is immers de burgerlijke rechter de instantie die bij uitsluiting bevoegd is om bindend te beslissen over de vraag of, op grond van bepalingen van burgerlijk recht, het betrokken bestuursorgaan is gehouden om de gestelde schade te vergoeden.

6. Het redelijkheidsvereiste brengt mee dat bestuursorganen voorafgaand aan elk handelen, of dit nu een rechtshandeling of een feitelijke handeling betreft, het belang van het realiseren van een doelstelling afwegen tegen de belangen van de burger. In het licht van het realiseren van de doelstelling mag de uitkomst van die belangenafweging niet onredelijk zijn.

7. Wat betreft de gehoudenheid tot schadevergoeding brengt het redelijkheidsvereiste mee dat het bestuursorgaan mag weigeren om financiële aansprakelijkheid voor ontstane schade te aanvaarden indien het in redelijkheid het standpunt kan innemen niet verplicht te zijn tot vergoeding van de door de burger opgegeven schade. In dat geval kan het bestuursorgaan het aan de burger overlaten om vragen betreffende de onrechtmatigheid van het handelen of betreffende de overige voorwaarden om de schadeclaim toe te wijzen aan het oordeel van de burgerlijke rechter te onderwerpen. Dit is slechts anders indien op voorhand duidelijk is dat het standpunt van het bestuursorgaan niet houdbaar is in een civiele procedure. In dat geval is de afwijzing van het verzoek om schadevergoeding in strijd met het redelijkheidsvereiste.

8. De motivering van de afwijzing van de schadevergoeding is niet zonder meer duidelijk, ook niet door de nadere aanvulling waarnaar de korpsbeheerder verwees. Immers, zonder nadere uitleg, is het oordeel dat ook achteraf gezien geen sprake was van een onterechte verdenking niet zonder meer begrijpelijk. Hoe dan ook, nu de Nationale ombudsman

weliswaar van oordeel is dat er sprake was van een redelijke verdenking, maar dat desalniettemin de aanhouding niet behoorlijk was, acht hij de afwijzing van de schadeclaim - gelet op de daarvoor gegeven motivering - in strijd met het redelijkheidsvereiste. Hij ziet hierin aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden is gegrond ten aanzien van:

- de aanhouding, wegens strijd met het evenredigheidsvereiste;
- de duur van het onderzoek na staandehouding, wegens strijd met het vereiste van correcte bejegening.

De klacht over de onderzochte gedraging van de korpsbeheerder is gegrond wegens strijd met het redelijkheidsvereiste.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden in overweging om de afwijzing van het verzoek om schadevergoeding te heroverwegen in het licht van de beoordeling van de Nationale ombudsman omtrent de aanhouding.

Bij brief van 21 augustus 2008 liet de korpsbeheerder de Nationale ombudsman weten dat de aanbeveling was overgenomen en dat de aansprakelijkheidsverzekeraar van het korps]was verzocht het dossier opnieuw ter hand e nemen en de schadeclaim van verzoeker in heroverweging te nemen met inachtneming van het rapport van de Nationale ombudsman.

Korte tijd later liet verzoeker de Nationale ombudsman weten dat heroverweging daadwerkelijk had plaatsgevonden en dat hem een bedrag was aangeboden ter compensatie van de geleden schade.

Bij brief van 13 oktober 2008 liet de Nationale ombudsman de korpsbeheerder eten de aanbeveling hiermee als opgevolgd te beschouwen.

Onderzoek

Op 3 december 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer N. te Den Haag, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps

Haaglanden en een klacht over een gedraging van de korpsbeheerder.

Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden (de burgemeester van Den Haag), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Den Haag over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De reactie van verzoeker gaf aanleiding het verslag op een enkel punt aan te vullen. De korpsbeheerder gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Het verzoekschrift van 28 november 2007 met bijlagen, waaronder het verzoek om schadevergoeding van verzoeker alsmede de afwijzing daarvan.

Het klachtdossier betreffende verzoekers bij de politie ingediende klacht.

Het standpunt van de korpsbeheerder van 4 april 2008 met bijlagen.

De reactie van verzoeker van 20 april 2008.

Mutaties uit dag- en nachtrapporten van de politie en een overzicht logging uit Genesys, ingekomen op 6 mei 2008.

Verzoekers nadere reactie op de zojuist vermelde stukken van 20 mei 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:27, tweede lid

"2. Indien ten aanzien van de gedraging waarop het onderzoek van de ombudsman betrekking heeft door een rechterlijke instantie uitspraak is gedaan, neemt de ombudsman de rechtsgronden in acht waarop die uitspraak steunt of mede steunt."

2. Wegenverkeerswet 1994

Artikel 107, eerste lid

"1. Aan de bestuurder van een motorrijtuig op de weg dient door de daartoe bevoegde autoriteit een rijbewijs te zijn afgegeven voor het besturen van motorrijtuigen van de categorie waartoe dat motorrijtuig behoort."

De Hoge Raad heeft in zijn uitspraak van 19 januari 1993 (NJ 1993, 532) bepaald dat onder "rijbewijs" in dit artikel moet worden verstaan: een Nederlands rijbewijs.

Artikel 108, eerste lid sub h (zoals gewijzigd na onderstaande uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap)

"1. Artikel 107 is niet van toepassing op bestuurders van:

h. motorrijtuigen, indien die bestuurders in Nederland woonachtig zijn en aan hen door het daartoe bevoegde gezag in een andere Lid-Staat van de Europese Gemeenschappen of in een andere Staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of Zwitserland, een rijbewijs is afgegeven dat geldig is voor het besturen van een motorrijtuig als waarmee wordt gereden, gedurende de periode die is gelegen tussen de datum van vestiging van die bestuurders in Nederland en de datum waarop sedert de datum van afgifte van dat rijbewijs tien jaren zijn verstreken dan wel, indien die periode korter is dan een jaar, gedurende een jaar vanaf het moment van vestiging van die bestuurders in Nederland;"

Memorie van Toelichting bij dit wetsartikel (Kamerstukken 24 496, p.6)

"Teneinde houders van dergelijke (buitenlandse; N.o.) rijbewijzen niet in een voordeliger positie te brengen dan in Nederland woonachtige houders van Nederlandse rijbewijzen, voorziet de voorgestelde redactie erin (...) dat de resterende geldigheidsduur van het betrokken rijbewijs na vestiging in Nederland wordt herleid naar de in artikel 122 van de Wegenverkeerswet 1994 voorziene geldigheidsduur van Nederlandse rijbewijzen (tien jaar; N.o.)."

3. Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap 10 juli 2003 (nr. C-246/00)

Vóór deze uitspraak waren volgens artikel 108, eerste lid sub h WvW, kort gezegd, rijbewijzen uit EG-staten in Nederland wel geldig, maar diende men zo'n rijbewijs te registreren in het (Nederlandse) rijbewijzenregister. Het HvJ EG achtte deze registratieplicht in strijd met de Europese richtlijn over door lidstaten afgegeven rijbewijzen.

4. Wetboek van Strafvordering

Artikel 61, eerste en derde lid

"1. Indien de verdachte niet overeenkomstig artikel 57 in verzekering wordt gesteld, noch overeenkomstig artikel 60 voor de rechter-commissaris wordt geleid, wordt hij in vrijheid gesteld, tenzij hij op bevel van de officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, voor ten hoogste zes uren wordt opgehouden voor onderzoek. Tijdens het ophouden voor onderzoek wordt de verdachte gehoord.

3. Ophouding als bedoeld in het eerste (...) vindt plaats in het belang van het onderzoek, waaronder mede wordt verstaan het belang van het aan de verdachte in persoon uitreiken van mededelingen over de strafzaak."

5.1. Hoge Raad 29 april 1994, NJ 1995/727

"3.5.2. Voorlopige hechtenis is onrechtmatig indien zij is ondergaan ingevolge een bevel dat is verleend in strijd met de wet (bijv. wanneer de gronden voor voorlopige hechtenis niet aanwezig waren) dan wel met veronachtzaming van fundamentele vereisten, zoals het horen van de verdachte waar dat is voorgeschreven (vgl. HR 12 februari 1993, NJ 1993, 524). Buiten deze gevallen is voorlopige hechtenis in beginsel rechtmatig, omdat zij wordt gerechtvaardigd door het bestaan van verdenking, dat wil zeggen dat uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan enig feit voortvloeit. Zulks is slechts anders indien achteraf uit het strafdossier - uit de einduitspraak of anderszins - blijkt dat de verdenking ten onrechte heeft bestaan (vgl. HR 26 januari 1990, NJ 1990, 794 en HR 23 november 1990, NJ 1991, 92)."

5.2. Hoge Raad 14 januari 2005, NJ 2005/346

"4.3.2 Vooropgesteld zij dat de gewezen verdachte op grond van art. 6:162 BW schadevergoeding ter zake van het toepassen van strafvorderlijke dwangmiddelen kan vorderen, indien uit de stukken betreffende de niet met een bewezenverklaring geëindigde strafzaak van de onschuld van de verdachte en alsdan van het achteraf bezien ongefundeerd zijn van de verdenking blijkt, zodat hij ten onrechte als verdachte is aangemerkt."